

➔ Ung ek efter sista röjning.

Foto: Anders Ekstrand

Gamla data ger ny kunskap

EKPROJEKT SLU-forskare blickar bakåt för att förnya ekproduktionen. Det finns massor av historiska data och erfarenheter att lära av.

Per-Magnus Ekö och Ulf Johansson på SLU vill utveckla nya produktions- och skötselmodeller för ek och bok och deras projekt är ett av tre som fick stöd från Ekfrämjandet och Erik Stenströms stiftelse i fjol. Målet är att utveckla en prognosmodell och tillförlitliga produktionsprognoser.

– Intresset för ek är stort, det är det enda av lövträdslagen där högkvalitativt virke också har högt pris, säger Per-Magnus Ekö.

TILL GRUND FÖR ARBETET ligger de mätningar som professor Charles Carbonnier använde till sina produktionsstabeller och gallringsprogram för bok och ek 1975. Forskarna är redan igång med att lägga in materialet i databas för analys. De metoder som kommer att användas i projektet är väl beprövade inom svensk produktionsforskning.

– Materialet är stort. Här finns långa serier av observationer att arbeta med, vilket är ovanligt. Det sträcker sig över en längre period och lämpar sig väl att grunda nya produktionsstabeller på. Det finns i dag ganska bra prognoser för ekens tillväxt, vi får se hur våra kommer att skilja sig. Vi vill få fram enkla hjälpmedel för planering, ett planeringsverktyg, säger Per-Magnus Ekö.

FÖRUTOM ATT UTVECKLA sådana prognoshjälpmedel vill han och Ulf Johansson ta hand om alla de empiriska data som har samlats in de senaste fyrtio åren så att det inte har gjorts förgäves. Det finns mycket material som annars ligger och dammar, säger de.

– Det är grundvetenskap – att titta på det som hänt, säger Per-Magnus Ekö.

De äldsta provytorna från 1898 följs ännu. Många ytor mäts vart femte eller tionde år beroende på vilken fas de är i, om de har gallrats eller ej. Även nya ytor har tillkommit. Informationen har lagts på hög, det finns cirka fyrtiofem års tillväxtdata som ännu inte analyserats.

– Många år har lagts ned på inventering. Det är en skyldighet från forskarnas sida att redovisa dessa provytors utveckling, stor vedermöda har lagts ner på mätningar och observationer.

Per-Magnus Ekö och Ulf Johansson vill göra en sammanställning över hur Carbonniers ytor växer och utvecklas som kan ligga till grund för diskussioner om skötsel och för prognoser för ekens tillväxt.

– Hur kommer mitt bestånd att se ut om 120 år? Ju mer material vi har, desto mer har vi att grunda prognoserna på. I dag finns andra analytiska metoder än på sjuttioalet, säger Per-Magnus Ekö.

EN DEL NYA INVENTERINGAR ska göras, men det mesta handlar om att sitta vid datorn och gå igenom Carbonniers resultat.

– Mycket data ska läsas in, bland annat tidiga inventeringar från början av nittonhundratalet. Det blir till att leta fel och pillra. Vi vill titta på virkeskvalitet också, men det kräver omfattande fältarbete och kostar pengar.

Per-Magnus Ekö